

Japan-Sengoku period

Sengoku period je bilo povijesno razdoblje Japana koje je obuhvaćalo 16. stoljeće. To je razdoblje bilo označeno socijalnim i političkim nemirima, neprestanim ratovima između klanova te mijenjanjem cjelokupne političke karte Japana. Stabilnost i mir na kraju donosi klan Tokugawa koji će se održati do sredine 19. stoljeća.

Japan, kao i njegova povijest, nam je vrlo dalek i stran. O japanskoj povijesti vrlo malo znamo, a vrijedna je proučavanja. No bitno je znati kako je japanska povijest izrazito turbulentna. Japan je doživio mnoge građanske ratove od kojih su neki bili manjih razmjera, a drugi izrazito velikih. Zadnji veliki građanski rat dogodio se u Gempei periodu u kojem je bio uspostavljen Kamakura šogunat. Nakon nekoliko stoljeća te nakon nekoliko prevrata i državnih udara na vlast je došao Ashikaga klan zbog kojeg je kasnije i počelo doba nemira tj. Sengoku period.

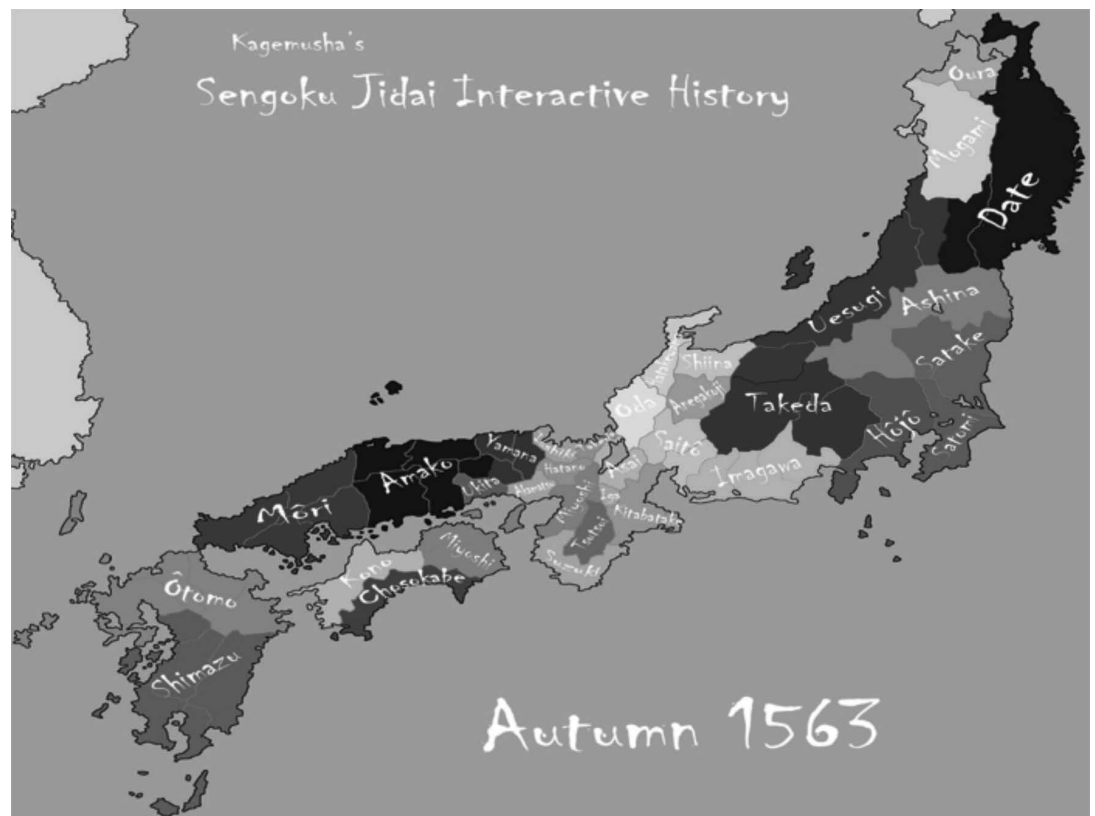
Političke značajke Japana

Japan se sastoji od četiri velika otoka (Hokkaido, Honshu, Shikoku i Kyushu) i tisuću manjih otoka, a među njima je najveći i najvažniji otok Honshu zbog toga što su glavni grad Kyoto i sama vlada bili smješteni na njemu. Tako su i većina ključnih događaja za povijest Japana, odvila na otoku Honshu (Pasarić, 2010:13).

Politička podjela Japana u Sengoku periodu je složena i komplicirana, a najbolje se može usporediti s vremenom antičke Grčke. Kao što je Grčka bila podijeljena na gradove-države tj. polise, tako je i Japan bio podijeljen na samostalne

klanove. Klanom je upravljao *daimyo*,¹ koji je upravljao svojim područjem, ubirao porez i donosio svoje vlastite zakone. On je služio i izražavao svoju vjernost *shogunu*,² koji se oslanjao na vjernost ostalih vođa klanova (Pasarić, 2010:119).

Šogunova moć je ovisila o kontroli i represiji nad klanovima i njihovim vođama, kao što su se europski kraljevi oslanjali na svoje plemstvo u srednjem vijeku. Što su klanovi bili udaljeniji od prijestolnice Kyoto to su oni bili sve više samostalniji. Tako treba spomenuti kako su klanovi na otocima Kyushu (npr. Shimazu, Otomo) i Shikoku (npr. Chosokabe) bili *de facto* samostalni i neovisni tijekom tog razdoblja te su bili ozbiljna prijetnja svim šogunima (Totman, 2003:205).

Prikaz posjeda klanova tijekom Sengoku perioda

- 1 Vođa klana, u europskom smislu plemić, knez, vojvoda i sl.
- 2 Najviši vojni i politički vladar u Japanu

Klanovi su također donosili svoje vlastite zakone (npr. kućni zakon *kaho* tj. kodeks ponašanja) te su posjedovali monopol nad specifičnim resursima koji su se nalazili na području klana. Slično tome su oporezivali stanovništvo koje je radilo na poljima u vlasništvu feudalaca tj. *daimyo-a*. Sve je to dovodilo do sukoba između feudalaca koji će se proširivati po cijelom Japanu te izazvati građanski rat (Totman, 2003:205).

Izgled japanske vojske

Na japansku vojsku, a i na Japan općenito, najviše su utjecali Kinezi i Korejci tijekom više stoljeća. Tehnologiju i način ratovanja su preuzeli od Kineza te usavršili i prilagodili svojim potrebama i uvjetima (Drury, 2000:70). Najpoznatiji i najvažniji dio vojske su samuraji³, a njihova vještina rukovanja oružjem, hrabrost te sam princip ratovanja koji su vodili i danas izazivaju veliko poštovanje u cijelom svijetu. Isto tako su razvili i vlastiti kodeks ponašanja i pravila *bushido*⁴ (Yamamoto, 2008:25).

Samuraji su se koristili raznim oružjima te su usavršavali svoju tehniku sa svakim pojedinim oružjem do savršenstva, a za svako oružje razvili su posebnu vještinu i filozofiju koju su njegovali. Najpoznatije oružje samuraja je *katana*⁵, koje bilo najčešće oružje među samurajima. Isto tako koristili su se i kopljima *yari*⁶ i *naginata*⁷. Od dalekometnog oružja služili su se i lukom *yumi*.⁸ Tijekom sredine 16. stoljeća Portugalci donose europske puške-arkebuze, a Japanci su ih zvali *tanegashima*⁹. Samuraji su ih nevoljko koristili jer su to oružje smatrali nečasnim, ali zato su puške koristili obični vojnici koji se

Prikaz borbe dva samuraja

Također treba spomenuti da su se u tom razdoblju sve više koristili *shinobi* tj. nindže. Klan Hattori je bio jedini klan koji je koristio samo nindže u svojim redovima. Glavni zadaci *shinobia* su bili atentati, sabotaže, špijunaže i dr. Što se tiče oružja koristili su sve što im je bilo pri ruci, često kućne izrade. Bili su izrazito omraženi, naročito od strane samuraja, ali su zbog toga danas slavljani (Ogorec, 2011:102).

3 Povlaštena elita koja je služila svom feudu tj. daimyo-u.

4 Znači „Put ratnika“, životna filozofija koja određuje život samuraja.

5 Japanski mač izrazite kvalitete. Sama duša samuraja se nalazi u tom maču.

6 Japansko koplje slično europskim helebardama.

7 Japansko koplje koje na vrhu ima zaobljenu oštricu slična katani.

8 Japanski asimetrični luk velike snage i prodornosti.

9 Puška fitiljača vrlo loše preciznosti, ali dobre prodornosti.

10 Naziv za japanskog seljaka.

Oninski rat – početak sukoba

Ashikaga šogunat vlada Japanom dulje od stoljeća tj. od 1333. godine kada preuzimaju vlast. Njihova moć je bila izrazito slaba te se najviše odražavala u provincijama blizu Kyota. Već je prije navedeno da se tijekom njihove vladavine klanovi ponašaju samostalno, poput zasebnih državnice te njihova samovolja doseže krajne granice. Vođe tih klanova (*daimyo-i*) su se počeli sukobljavati međusobno, a najžešći sukob dogodio se 1467. kada počinje Oninski rat. Najmoćniji klanovi toga doba Hosokawa i Yamana sukobili su se zbog zemlje, moći i hegemonije nad središnjim Japanom (Skupina autora, 1977a:5124).

Prijetnja šoguna da će proglasiti neprijateljom države i cara onoga tko prvi započne sukob samo je odgađala neizbježnu bitku. Oba klana brojila su 80 000 vojnika, ali nijedna strana nije htjela dobiti titulu pobunjenika. Ubrzo nakon niz događaja tu titulu dobiva klan Yamana, koji kreće u ofenzivu. Borbe koje su uslijedile razorile su Kyoto, a ubrzo klan Yamana gubi ratni moral jer su brzo gubili saveznike zbog titule pobunjenika (Totman, 2003:169).

General klana Yamana, Ouchi Masahiro, odlučio je napustiti grad Kyoto te se povukao u svoju provinciju. Time završava Oninski rat i počinje Sengoku period čime se sukobi pojačavaju i eskaliraju po čitavom Japanu. Rezultat Oninskog rata je kontrola Ashikaga šogunata od strane klana Hosokawe (Skupina autora, 2007b:156).

Početak građanskog rata

Početak 16. stoljeća politička situacija u Japanu bila je zamršena i složena je su se, kako je već navedeno, klanovi toga doba ponašali kao zasebne države. Svoje posjede su držali i branili s velikom odlučnošću te su nastojali zgrabiti još više zemlje. Među najvažnije i najmoćnije klanove potrebno je izdvojiti: Takeda, Uesugi, Shimazu, Chosokabe, Oda, Tokugawa, Hojo i Imagawa (Pasarić, 2010:118).

Ashikaga šogunat, koji je vladao s istom snagom kao i prije, nije imao nikakav utjecaj i moć nad tim klanovima. Potpuni pokazatelj njihove slabosti i nemoći je početak sukoba tih klanova, a najčešće se za početak ratova uzima 1545. godina kada su se feudalni vladari masovno počeli obračunavati jedni s drugima (Skupina autora, 2007b:157).

Najnapetiji sukobi odvijali su se u provincijama sjeverno od Tokija između klanova Takeda i Uesugi. Vođe tih klanova Uesugi Kenshin i Takeda Shingen bili su međusobno najveći rivali, a ujedno i najbolji te najsposobniji vojskovođe Sengoku perioda, ali su ih

međusobne borbe previše oslabile za daljnu fazu rata. Vodili su sveukupno pet bitki kod Kawanakijame gdje nijedna strana nije odnijela pobjedu zbog prevelikih gubitaka, a nakon toga nijedan nije imao snage za daljna osvajanja (Turnbull, 2002:35). Ostali sukobi bili su manjih razmjera jer su preostali klanovi bili preslabi kako bi organizirali veće i dugotrajnije kampanje, ali unatoč tome neki vladari su se uspjeli izdići iz praktički ničega te su pokrenuli proces ujedinjenja Japana (Totman, 2003:205).

Paralelno s tim u Japan dolaze Portugalci 1543. sa svoja tri broda noseći vatreno oružje i kršćanstvo te s nadom da će proširiti svoju trgovinu na Istoku. Prvi puta stupaju na otok Tanegashime, nadomak otoku Kyushu, gdje će utemeljiti svoje prve trgovačke i misionarske postaje (Skupina autora, 2007c:325). Među prvim misionarima bio je poznati isusovac Franjo Ksaverski, koji je došao u Japan 1549. gdje je boravio dvije godine šireći kršćanstvo nakon čega umire na putu prema Kini 1552. (Skupina autora, 2007a:585).

Oda Nobunaga

Oda Nobunaga (1534.-1582.) bio je gospodar provincije Owari, istočno od Kyota, poznat je po svojim vojnim i političkim sposobnostima te po ambiciji ujedinjenja Japana. Njegova se početna vojska sastojala uglavnom od *ashigaru* pješaka i strijelaca, ali to nije spriječilo Nobunagu da niže zaredom uspjehe (Turnbull, 2002:40). Porazio je 1561. najopasnijeg protivnika, klan Imagawu, koji je stajao na putu Nobunaginim planovima, a u tim borbama na njegovu stranu prešao je Tokugawa Ieyasu, koji će biti presudan za japansku povijest u kasnijoj fazi Sengoku perioda (Pasarić, 2010:123).

Nobunaga je pametnom i lukavom politikom, ali i mačem pokoravao obližnje protivnike sve dok sam Nobunaga nije došao u Kyoto 1568. godine gdje postavlja Ashikaga Yoshiaku za šoguna.¹¹ Zbog razmirica između Nobunage i Yoshiakija mjesto šoguna je bilo prazno tj. Nobunaga je istjerao Yoshiakija iz Kyota što je bio kraj Ashikaga šogunata (Pasarić, 2010:123).

Nobunaga se posvetio preostalim neprijateljima, od kojih su najvažniji predstavnici *Ikko*¹² sekte te klan Takeda. Najznamenitija bitka tog razdoblja dogodila se 1575. kod Nagashina, a uključivala je borbe Ode Nobunage i Tokugawe Ieyasua protiv konjanika Takede Katsuoyorija. Važno je spomenuti kako je za pobjedu Nobunage bilo zaslužno novo oružje iz Europe, a to je puška fitiljača tj. arkebuza. Arkebuze su s lakoćom zaustavljali konjanike te tako uništile ambicije klana Takede (Pasarić, 2010:126).

11 Tj. postavio ga je kao vladara „lutku“.

12 Ogranak šinto-budizma koji je osnovao Jodo Shinshu.

Tijekom Nobunagine vladavine gradile su se nove ceste, dvorci i gradovi, a trgovina i poljoprivreda su se počele oporavljati. Put k ujedinjenju je počeo (Pasarić, 2010:129).

Toyotomi Hideyoshi (1536.-1598.) bio je izniman vojni i politički vojskovođa, a slovi ga se kao drugim ujediniteljem Japana uz pretpostavku da je Oda Nobunaga bio prvi ujedinitelj. Važno je spomenuti kako potječe iz seljačke obitelji te da nije bio plemić, kao što je bio slučaj s ostalim vojskovođama tog doba. Toyotomi je služio Odi Nobunagi sve do njegove smrti kada Toyotomi preuzima vlast oko 1585. godine (Skupina autora, 1977a:5128).

Poznat je po svojim pohodima po cijelom Japanu s ciljem ujedinjena razjedinjenog Japana. Prvo je izveo invaziju na otok Shikoku gdje se sukobio s klanom Chosokabe 1584. godine. Uspio je poraziti feudalca Chosokabe Motochika koji je pristao na Hideyoshijeve teritorijalne zahtjeve. Za vrijeme tog pohoda dobio je naslov *kampaku*¹³ koji je obilno koristio za stjecanje moći (Totman, 2003:211).

Nakon otoka Shikokua Hideyoshi se okomio na otok Kyushu kojim je vladao vrlo moćan klan Shimazu. Zbog vojne superiornosti Hideyoshija nad klanom Shimazu brzo je osvojio otok Kyushu, ali unatoč pobjedi nije kaznio njihovog vladara Yoshihisua. Hideyoshi je podijelio otok među svojim generalima, a klanu Shimazu je ostavio njihovu glavnu provinciju (Totman, 2003:212).

Nakon toga Hideyoshi se usredotočio na ostatak Japana, prvenstveno na istočni i na sjeverni Japan. Glavni protivnik je bio klan Hojo koji je osnažio tijekom vremena te je postao velika prijetnja Hideyoshijevom savezniku Tokugawi Ieyasu. Hideyoshi opsjeda glavno uporište Hojoa te nakon nekoliko mjeseci opsade branitelji su se predali (Pasarić, 2010:134). Sjeverne su se provincije brzo predale i potčinile Hideyoshiju te je on praktički bio gospodar cijelog Japana. Hideyoshi je prekinuo dugo i krvavo razdoblje anarhije, obnovio je feudalni poredak te je uveo disciplinu u državi. Počeo je graditi brojne dvorce i palače kako bi stekao odanost preostalih feudalaca (Pasarić, 2010:135).

Pri kraju svoje vladavine Hideyoshi pokreće invaziju na Koreju (1592. -1598.) koja je u početku bila uspješna za Japance, ali s intervencijom Kine na stranu Koreje Hideyoshi se morao povući. Sklopljeno je primirje između zaraćenih strana koje će potrajati dugi niz godina. Hideyoshi umire 1598. godine, a Japanom vlada već prije osnovano Vrhovno vijeće u kojem je bio i sam Tokugawa Ieyasu (Pasarić, 2010:155).

Treba spomenuti kako su za vrijeme vladavine Toyotomi Hideyoshija kršćani bili proganjani zbog stalnih prigovora i optužbi budističkih svećenika. Premda je

prijašnji vladar, Oda Nobunaga, bio prilično tolerantan prema kršćanstvu, Hideyoshi je u kršćanstvu vidio prijetnju za njegovu vladavinu, a već 1597. počinju se provoditi sankcije i kazne protiv kršćana (Skupina autora, 2007c:327).

Tokugawa Ieyasu

Tokugawa Ieyasu (1543.-1616.) bio je vođa klana Tokugawa te je s vrlo vještom i lukavom politikom uspio očuvati svoj klan tijekom mnogih ratnih zbivanja koje su se odvijale u njegovom okružju. Kao saveznik Ode Nobunage i Toyotomi Hideyoshija uspio se probiti do samog vrha političke ljestvice Japana (Turnbull, 2002:81). Nakon Hideyoshijeve smrti Ieyasu je bio član Vrhovnog vijeća, koje je bilo zaduženo vladati sve do punoljetnosti Hideyoshijevog sina Hideyorija. Ieyasu je brzo uklonio Hideyorija, a oko sebe je počeo okupljati feudalce koji nisu bili sretni s prijašnjom Hideyoshijevom vladavinom (Pasarić, 2010:157).

Ubrzo se stvorila opozicija protiv Tokugawe, a na čelu opozicije je bio ugledni feudalac Ishida Mitsunari. Japan se podijelio na dva dijela: zapadni (pobornici Mitsunarija) te istočni (protivnici Mitsunarija). Tokugawa Ieyasu je predvodio istočnu grupu te se sukobio s Mitsunarijem u velikoj bitci kod mjesta Sekigahara (Pasarić, 2010:158). Bitka je bila najveća i najvažnija u cijeloj povijesti Japana jer su se sukobile dvije podjednako moćne i jake grupe. Počela je 21. studenog 1600. godine, a u bitci je sudjelovalo sveukupno 200 000 vojnika. Tokugawa i njegovi saveznici su na kraju odnijeli pobjedu te su suparnički feudalski zarobljeni i ubijeni (Skupina autora, 1977a:5129).

Tokugawa Ieyasu je postao vladar Japana jer više nije bilo protivnika koji bi izazvali Ieyasua. Napokon 24. ožujka 1603. godine Tokugawa Ieyasu dobiva naslov šoguna od cara Go-Yozeia te je time počelo razdoblje Tokugawa šogunata koje će trajati do polovice 19. stoljeća kada su pobornici cara vratili sve ovlasti samom caru te time svrgnuli šogunat (Skupina autora, 1977b:5623).

Razdoblje Tokugawa šogunata obilježeno je mirom, prosperitetom, stabilnošću, ali i strogom tehnološkom i političkom izolacijom od ostatka svijeta, pa tako i progonom pobornika kršćanstva, koje je bilo praktički iskorijenjeno iz Japana (Skupina autora, 2007c:330). Tek s pojavom američkih brodova koje je predvodio Matthew Perry 1853. godine, Japan se otvorio svijetu te je započeo ubrzan tehnološki i ekonomski razvitak. S otvaranjem zemlje svijetu dolazi do Meiji restauracije gdje će se zemlja ponovno naći u građanskom ratu između pobornika šoguna i cara, a samu pobjedu odnosi car Mutsuhita, koji će transformirati zaostalu srednjovjekovnu državu u modernu i ambicioznu zemlju (Skupina autora, 2008d:521).

13 Carski namjenik, regent.

Prikaz Bitke kod Sekigahare 1600. godine

Zaključak

Povijest Japana oduvijek je bila obilježena razdobljima brojnih unutarnjih nemira, ali nijedna nije dosegla toliku razinu nasilja i sukoba tijekom Sengoku perioda u 16. stoljeću. Mnogi su se veliki klanovi borili za prevlast u Japanu, a vođe klanova su ciljali titulu šoguna koja je bila u rukama slabih vladara iz Ashikaga klana. Iz kaosa su se uzdigli ljudi poput Ode Nobunage i Toyotomi Hideyoshija koji su položili temelje za ujedinjeni Japan. Konačan red i stabilnost u Japanu donio je Tokugawa Ieyasu koji je upornim čekanjem i lukavom politikom te pobjedom kod Sekigahare 1600. dobio titulu šoguna. Razdoblje Tokugawa šogunata uživalo je u miru i stabilnosti, a konačan pad će doživjeti sredinom 19. stoljeća kada car dobiva vlast tijekom Meiji restauracije, a Japan se otvara svijetu te modernizira velikom brzinom.

Summary

Karlo Kimer, Japan - The Sengoku period

Sengoku period was the historic era of Japan which covered the 16th century. It was the era marked with social and political disturbances, never-ending wars between the clans, and changing of the overall political map of Japan. The clan Tokugawa brings stability and peace at the end, which will be maintained until the middle of the 19th century.

Literatura

1. Drury, Ian, 2000. *History of warfare*, The Times, London.
2. Ogorec, Marinko, 2011. *Pješaštvo*, Alfa, Zagreb.
3. Pasarić, Božidar, 2010. *Kratka povijest Japana*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb.
4. Skupina autora, 2007.a *Počeci novoga doba (16. stoljeće)*, Europapress holding d.o.o, Zagreb.
5. Skupina autora, 2007.b *Doba prosvjetiteljstva (18. stoljeće)*, Europapress holding d.o.o, Zagreb.
6. Skupina autora, 2007.c *Kolonijalizam i građanske revolucije*, Europapress holding d.o.o, Zagreb.
7. Skupina autora, 2007.d *Kolonijalna carstva i imperijalizam (1871.1914.)*, Europapress holding d.o.o, Zagreb.
8. Skupina autora, 1977.a *Velika ilustrirana povijest svijeta sv.11*, Otokar Keršovani, Rijeka.
9. Skupina autora, 1977.b *Velika ilustrirana povijest svijeta sv.12*, Otokar Keršovani, Rijeka.
10. Totman, Conrad, 2003. *Povijest Japana*, Barbat, Zagreb.
11. Turnbull, Stephen, 2002. *Essential Histories: War in Japan 1457-1615*, Osprey Publishing, Oxford.
12. Yamamotoy Tsunemoto, 2008. *Umijeće samuraja*, Planetopija, Zagreb.